

Мергьяматлу, Регьимлу
Аллагьдин тварцелди!

السلام

АССАЛАМ

www.assalam.ru

НА ЛЕЗГИНСКОМ ЯЗЫКЕ

ДАГЪУСТАНДИН МУСУРМАНРИН ДИНДИН ИДАРАДИН ГАЗЕТ

№ 8 (111) август 2008 г. / Шаьбан 1429 г. / Лезги члалал вацра садра акъатзава. Къимет 15 манат

Календарь

Бараатдин йиф

Шаьбан вацран 14-15-йикъарин арада авай йифез Бараат йиф лугьуда. Бараат "михьи хьун", "михьиз къерех хьун" лагъай члал я; пис крар авур инсанар и йифиз Женнетдивай къакъудзава (михьиз къерех ийизва), хьсан крар авурбур Жегьеннемдивай яргъа ийизва.

Гъадисра лугъузвайвал, и йифиз имансузар, пехилбур, бугьтенцияр, ички хъвазвайбур, мукьва-къилийрихъ галаз алакьа атлайбур, диде-бубадиз яб тагайбур, зинавал (дишегъли ва я эркек члуру рекъе хьун) авурбур, дамахцияр ва "яд рагъулардайбур" квачиз амай инсанрин гунагърилай гьил къачуда.

Гъаниз килигна, и йиф жезмай къван Сад тир Аллагъ-Таала рикел хкиз, дуьаяр келелиз акъудайта, хьсан я. Са гъадисда кхьенвайвал, дуьа (ибадат-минет, ялвар...) фад къабулзавай 5 йиф ава: жуьмядин вилик квай йиф, Мугъаррамдин 10-йиф, Шаьбан вацран 15-йиф, Къурбанд суварин ва сив хуьнин суварин вилик квай йифер.

И йифиз Махсус Къуларилай (Лавгул-магъфуз) йисан мундатда къейбурун тварар члурда.

Бараатдин йифиз пуд сеферда "Ясин" сура келда. Сифте сеферда (ният авуналди) уьмуьр яргьи авун патал, къвед лагъай сеферда - бедбахтвилерикай, бахтсузвилерикай хуьн патал, пуд лагъай сефердани - хушбахтвилер гегьеншарунин мураддалди.

Гъар сеферда "Ясин" келайдалай гуьгъуьниз махсус дуьа келда. Ам чна и нумрадин 5-чина гузва. ▶▶ 5

ТЕБРИК

ГЪУЪРМЕТЛУ ЛЕЗГИ «АССАЛАМ» КІЕЛЗАВАЙ ВАХАР ВА СТХАЯР!

Тахминан гьисабрай аквазвайвал, августдин эхиррай – сентябрдин сифте къилерай пак Рамазандин варз алуькьзава. Гъаниз килигна, за Дагъустандин мусурманрин Диндин идарадин руководстводин ва къилди жуван патай кез алуькьзавай и варз виликамаз мубарак ийизва.

Рамазандин варз виридалайни багъа, Аллагъди чаз пак Къуръан багъишнавай, гунагърилай гьил къачудай, авур хьсан крарай сувабар са шумуд сеферда артухардай варз я. Гъавилай, гъуьрметлу стхаяр ва вахар, туб-астагъфир ийиз, сада-садалай гьил къачуз, хьсан крар ийиз, сада-сад шадариз, Аллагъ-Тааладиз ибадат тамамдаказ къиле тухуз, жув гуьнагърикай михьи ийиз тади къачу.

Къуй Аллагъ-Таалади чун Рамазандин вацран няметрикай хийир къачуз жедайбурукай авурай!

Дагъустандин мусурманрин
Диндин идарадин председатель,
Муфтий Агъмад-гъажи АБДУЛАЕВ

ГЪУЪРМЕТЛУ ГАЗЕТ КІЕЛЗАВАЙБУР!

Чна Рамазандин вацраз талуькь материалар, абурукай куьне вахтунда менфят къачунин мураддалди, виликамаз гузва. И нумрада авай информация чи газет келзавай муьмин ксариз, иллаки сифте сивер къаз башламишнавайбуруз, къиметлуди жедайдак чна умуд кутаза.

ПАК ЙИФЕР

Лайлату-ль-Къадр – Къудратдин йиф

Къурамугъаммад-гъажи РАМАЗАНОВ

Лайлату-ль-Къадр лайихлу, виридалайни лвиняй ва клани тир йиф я. А йифиз Лайлату-ль-Къадр лугъунин метлебни гъа и йифиз къисметар, крар ва девлетар тайинарун я.

Пак тир Лайлату-ль-Къадрдин йифекай Аллагъ-Таалади къилдин са сура ракъурнава. А сурада Аллагъ-Таалади луьгъузвайвал, и йифиз Хуьзвай Къулараллаз (Хранимые Скрижали) Къуръан агъада авай цаварал авудна. И йиф агъзур вацралайни багъа я. Гъа и йифиз Жабраил малаик маса малаикарни галаз агъадавай цаварал эвичзава. Экуьнин ярар ядалди инсанриз Аллагъдин патай саламар ракъурзава ("аль-Къадр" сурадин мана). ▶▶ 6

НУМРАДА:

2 Рамазандин варз -
3 сивер хуьдай варз

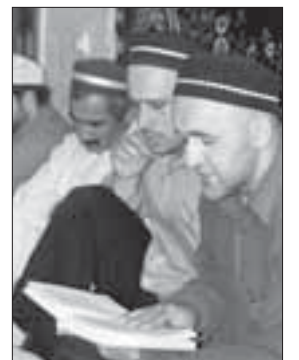
4 Таравигъ-капI

5 Али бин Абу
Талиба агакъар-
навай гъадис

6 Рамазандин вацран
лайихлувилер

ИСЛАМДИН ФЕРЗЕР

Ингъе, иман гвай гъар са мусурманди гуъзле-мишзавай йисан варцарикай виридалайни пак варз тир Рамазандин варз - сивер хуъдай варз алукузава. И варз мусурманар патал иллаки къетленди я. Гъаниз килигна и вацра абуру сивер хуън лазим я. Рамазандин вацра сив хуън яшар бегъем (акъулба-лугъ) хъайи гъар са мусурман патал ферз (мажбури кар) я. Лайихлудаказ башламишай ферз кар лайихлудаказ къилизни акъудун патал квез Аллагъ-Таалади Вичи рехъ ачухрай. Амин!

Эгер инсанриз Рамазандин вацрахъ авай къван хъсанвилер (къетленвилер) вири чир хъанайтла, и варз уьмуьрлух яз яргъи хуън клан жедай.

Пайгъамбардин ﷺ гъадисда лугъз-вайвал, Рамазандин варз алукузнамаз, Женнетдин варар ахъа, Жегъеннемдин варар агал жезва.

Гъа са вахтунда мусурманар Исламдин рекъелай алуд тавун патал, абуруз зиян тагун патал шейтанар кутлунзава. Эгер инсанриз Рамазандин вацрахъ авай къван хъсанвилер (къетленвилер) вири чир хъанайтла, и варз уьмуьрлух яз яргъи хуън клан жедай.

Рамазандин вацра сивер хуъзвайбуруз Сад Аллагъди ийизвай мергъяматлувилер 10 ва гъатта 700 сеферда, хъсан крарай - гъадалайни гъаф артухарзава. "Сивер Зи гуьрметдай хуъзвайди я, - лугъзва Сад Аллагъди, - гъавилияй За регъимарни гуда".

Яни сивер хуънай ийизвай хъсанвилер гъаф сеферда (абурун сан анжах Сад Аллагъдиз Вичиз чида) артухарзава.

И вацра гунагъар квайбуруз хъсанвилер авай терездин хел заланарда,

яни чпин гунагърилай гъил къачуз тадай мумкинвилер гъаф гузва. Анжах и кар патал хъсан краар авун, жув ягъалмиш хъайиди аннамишун, тахсир хиве къун лазим къведа. Гъа икI, Аллагъдиз мергъяматлувалталабна, жезмай къван хъсан краар авун, ахъагъай куплар къаза (эвез) хъувун, абурун бурж аламачиз хъайитла суннат-куплар авун, Къуръан, жуьреба-жуьре дуьаяр клелун, Исламдин илим чирун, къадагъа авунвай крааривай къил къакъудун меслят къалурзава. Вучиз лагъайтла, хъсан краар ийизвай мергъяматлувилер хъиз, пис краар гузвай жазаярни гъаф сеферра артух жезва.

Чир хуъхъ, сив хуъзвай касди

виже къведач. Аллагъди къадагъа авунвай краарикай бедендин вири паяри - вилери, япари, меци, гъилери, къвачери чеб хуъзвайла, анжах гъа и чавуз хуъзвай сивер турус жеда. Сив хуън сеbeb яз инсандин риклиз сабур яда. Эгер са вуж ятлани квехъ галаз гуьжетар ийиз алахъайтла, жезмай къван хъел къвен тийиз алахъ, жував сив гвайди я лагъ. Аллагъдиз дуьаяр ийиз сивер хуъзвай касди фитнегъийбетдик къил кутун, мецин (сивин) харчивал авун виже къведач. Гъа идалди чна Халикъдиз жуван вафалувал къалурда.

Сив хуъзвай чавуз хуквадал, санлай бедендал гуж акъалтдач, руьгъ мягъкем, рикI михъи жеда, риклиз гъакъикъатдани нур аватда. Къуръан клелиз, дуьаяр ийиз хъайила, руьгъдив динжвал агакъда.

Рикле Аллагъдиз мукъвавилер гъисс гъатда, гуьгъуьл халисандиз ачух жеда. Сив гвай касди вахт-члав дуьм-дуьздаказ вилив хуъда, гъикI лагъайтла, ада сив къадай ва сив хуъддай вахтарал амал авуна кланзавайди я. Гъа икI са вацран къене ам халис низамда

Рамазандин вацра сивер хуъзвайбуруз Сад Аллагъди ийизвай мергъяматлувилер 10 ва гъатта 700 сеферда, хъсан краар - гъадалайни гъаф артухарзава. "Сивер Зи гуьрметдай хуъзвайди я, - лугъзва Сад Аллагъди, - гъавилияй За регъимарни гуда".

гъатда, гуьгъуьнлайни ам вахтунал къимет эцигиз, вахт гъакI гъавайда серф тийиз вердиш жеда. Вири ибур тербияламишунин къайдайрик акатзавай краар я.

Рикивай ният авунвай, Аллагъдиз чавай кланзавайвал ва адан Расулди ﷺ чаз чирайвал сив хуъзвай кас патал им агъур къвалах туш.

Амма, къе чаз аквазвайвал, хейлин мусурманри сив хуъдай варз, нефс вилик авуна, тлуьнар-хунардай вацраз элкъуьрзава.

Ибадатдин, дуьайрин, Къуръандин варз машгулатринни къал-макъалрин вацраз элкъуьрзавайбурун гъерекатар Аллагъдини Адан Пайгъамбарди ﷺ къабулдайди туш.

Мадни рикелай алудмир: сив хуън - им тек са тлуьникайни хуникай акъвазун лагъай чал туш. И вацра мецин (сивин), гъакI бедендин маса органрин гунагъривайни яргъа хуън чарасуз я. Садакайни члурукIа рахамир, пис кар ийимир, акси яз и вацра жезмай къван хъсан краар ийиз чалишмиш хуъхъ.

Ферз яз сивер

хуън талукъ я:

1. Мусурмандиз.
2. Яшар бегъем хъанвайбуруз.
3. Акъул тамамбуруз.
4. Сагълам ва сив хуън алакъзавайбуруз.

Гъа икI сив хуън дуьз (трис) хуън патал са бязи чарасуз шартларал амал авуна кланда:

1. Ният авун

Аллагъ-Таала рази хуън патал рикле сив хуъдай ният хуън ва жезмай къван ван алаз лугъун чарасуз я. Месела, ният авунин тахминан тегъер ихътинди я:

"Бисмиллягъи-р-рагъмани-р-рагъим. Ният ийизва за Рамазандин вацран алай йикъан ферз тир сив хуън Аллагъ патал!"

Сив хуъдай ният ийизвай гафар рагъ аклайдалай гуьгъуьнлиз экв жедалди гъи чавуз клан хъайитлани лугъуз жеда. Гъа са вахтунда имам Абу Гъанифади тесикъарзавайвал, эгер экв хъайидалай гуьгъуьнлиз сив хкатдай са амал тавунваз хъайитла, нисиналди ният авуртла жеда.

Гъаниз килигна, рагъ аклайдалай гуьгъуьнлиз экв жедалди авай арада ният авун рикелай алатайбурувай ам йикъан сад лагъай паюна (яни нисини жедалди) лагъайтлани жеда. Анжах "...

пакад йикъан ферз тир..." гафарин чкадал "... къенин йикъан (Имам Абу Гъанифадин геле аваз финалди гафар чарасуз яз алава, хуьвуналди) ферз тир..." лагъана кланда.

Къейд авун лазим я хъи, жезмай къван ниятдин гафар вахтунда лугъун рикелай алудна виже къведач.

2. Туьн туьтлуьна

акъвазун

Экв малум жезвайдалай (экуьн куплунилай) башламишна рагъ акидалди - гъетрен капI жедалди са затни тлуьна ва хъвана виже къведач. Идалай гъейри инсандин къенепатаз тлебии тлекверай са шейни аватун лазим туш. Месела, япун тлеквендиз яд фена, плапIрус члугуна... кландач. Нагагъ сив гвай касди, рикелай алатна, затI-матI тлуьн ва я хуън хъайитла, сив хкатзавач, эгер рикел хтанмазди "тубастагъфируллагъ!", лагъана тлуьн хуън акъвазарайтла. Эгер сив хуъзвайди чиз-чиз сиве яд къунвайла (месела, гъилер чуьхуьн къачудайла) хатадай туькьуьнайтла, сив хкатзава.

Сив хуъзвайди цуьклуьн туькьуьнайтла, сив хкатзавач. Амма сивиз атай балгъан туькьуьнайтла, сив хкатзава. Эгер балгъан сивиз къведалди клалхандай руфуниз аватайтла, сив хкатзавач.

Эгер хъручрай иви къвезваз, сив

Гъадис

НИ РАМАЗАНДИН ВАЦРА ВИЧИН ДИДЕ-БУБАДИЗ ГЪУЪРМЕТ АВУРТІА, ГЪАДАЛ АЛЛАГЪ-ТААЛАДИ
ВИЧИН МЕРГЪЯМАТЛУВАЛ КЪУРДА ВА ПАЙГЪАМБАРНИ АДАЗ КУЪМЕК ЖЕДА

ИСЛАМДИН ФЕРЗЕР

Сивер хуъдай варз

хуъзвайда ам цуькьундихъ галаз туькьуьнайта, и дуьшуьздани сив хкатзава.

3. Папахъ (гъуьлуьхъ) галаз месин алакъяар акъвазарун

Сив хуъзвай вахтунда, яни экв малум хъайидалай гуьгуьуниз рагъ аклидалди, папанни гуьлуьун арада месин алакъяар хъайитла, неинки сив хкатзава, ам гъакі мурдарни (джунуб) жезва.

Гъаниз килигна ихътин дуьшуьшра неинки сив хуьн хъувун лазим я, гъакі акъалтзавай жермедиз жаваб гун чарасуз я. Жерме квекай ибарат я лагъайта, ам акъалтай касди ара датлана кье вацра алава яз сивер хуьн хъуьна кланда ва я, эгер жерме акъалтнавай касдивай сагъсузвал себеб яз сивер кяз жезвачта, ада кесибар тир 60 касдиз тлуьн гун лазим я.

Сивер хуъзвай вахтунда гуьлуьуни папа темягъ фидай жуьредин къугъунар авунни хъсан яз гъисабзавач.

Ифиз месин алакъяар хъанвай гуьлуьуни папаз сив къадалди вилик чпин беденар чуьхуьн меслят къалурзава.

Эгер экв жедалди абур яд аладариз агакъ тавурта, гъакі сив хуъзва. Анжах жезмай къван фад яд аладар хъуьна кланда.

Инал ихътин са кар рикел гъун чарасуз я: месин алакъяар хъанвай ксариз яд аваз дастамаз (гъилер чуьхуьн къачун) къванни тавуна ксун, гъа гъалда амаз тлуьн-хъун авун меслят къалурзавач.

Къейд: паб-гъуьл тушир ксарин арада месин алакъяар хъун Исламди къадагъа ийизва. Гъаниз килигна суьгъбет физвайди анжах некаягъдик квай уьмуьрдин юлдашкай я.

4. Экъуьчуниз къадагъаяр

Сив хуъзвай вахтунда жува-жувалай экъуьчдайвал авуна виже къведач, вучиз лагъайта, сив хкатда. Эгер сив гъайди вичиз хабар авачиз къусмишайта, сив хкатзавач. Анжах сивера яд экъуьрна кланда.

5. Сив хуьниз талукъ яз мурад (яни жезмай къван къилиз акъудна клани) шартлар:

Сив хуьн ферз яз къилиз акъудиз хъунилай, и кардай Аллагъдин патай члехи пишкеш къачун патал ферз тир шартларилай гъейри сив хуьнин суннатрал амал авун чарасуз я.

Сив гъай вахтунда жуван къетлен органар (бедендин паяр) герек авачир, къадагъа тир месэлайрикай жезмай къван хвейитла ва абур Сад Аллагъдин къуллугъда акъвазарайта хъсан я.

Вилер Аллагъди къалурзавай рекъелай алатдай патлахъ килиг тийин.

Мез тапаррикай, буьгътенрикай, гуьжетрикай, маса касдикай чурукла рахуникай, хийирсуз рахунрикайни герек авачир гафарикай хуьн.

Япар. Абуруз тапан, буьгътендин, гъар гъихътин хъайитлани чуру гафарин ван тахъун лазим я. И кар патал чуру гафар галуькзавай чкайрилай вахтунда къил баштанна кланда.

Ас-Салам-фото

акъудун, масадан кефи хун кутугнавач. Пайгъамбардин гъадисдин бинедаллаз, эгер сив хуъзвай касдихъ галаз и ва я масад киклиз, адаз экъуьгъунар ийиз... хъайитла, ада вичив сив гъайди лугъун ва ахътин чкадилай къил баштан авун лазим я.

Азиз Рамазандин вацра сивер хуьн гзаф суваб я. И вацра жезмай къван хъсан крар авун важиблу я, вучиз лагъайта, маса вахтара ийизвай хъсан крарай гузвай къимет Рамазандин вацра ирид виш ва адалайни гзаф сеферра артух я.

Пайгъамбардин гъадисра лугъуьвайвал, нянихъ тлуьн тлуьнин вахт яргал ракъурна виже къведач. И къвалах гъетрен (хушунин) капі бегъемарунихъ галаз сад хъиз авун меслят къалурзава.

Экуьнахъ лагъайта, тлуьн-хъунин месэла пакаман капі ийидалди 15-20 декъикъа амаз акъвазарна кланда. Я пакамахъ, я нянихъни къадарсуз тлуьн хъсан яз гъисабзавач, ам сагъламвиллиз зиян я.

Сив жезмай къван хумравдалди, михъи целди ва я са клуьгуь шейинал-

Сив хуьн себеб яз инсандин риклиз сабур яда. Эгер са вуж ятлани квехъ галаз гуьжетар ийиз алахъайта, жезмай къван хъел къвен тийиз алахъ, жував сив гъайди я лагъ.

Къвачер. Абур кутуг тавур, герек авачир чкайриз финикай хуьн лазим я.

Гъилеривни чуру крар, гъерекатар ийиз туна виже хъведач.

Руфун гъарам шейэрикай хвена кланда.

Эхирки, ийизвай крар Сад Аллагъдин рекъе къуллугъ авунихъ элкъуьрна кланда. Месела, капі-теат ийин, Къуръан клелин ва адахъ яб акалин. Исламдин чирвилер къачун, инсанриз куьмек ийин...

Сив гъай касди сеперар гун, къал

ди хкудайта хъсан я. Гъакіни сивер хвейи ксариз тлуьн гунни хъсан кар яз гъисабзава.

Сивер хвейибуруз нянихъ тлуьн-хуьн тешкилайбуруз гъа сивер хвейибуруз къван сувабар жезва. Инал сив хвейидаз гузвай суваб тимил жезвач.

Рамазандин вацра жумартвиллиз еке къимет ава.

Къуй Аллагъ-Таалади чаз виридаз и вацра Вичин эмиррал къевелай амал ийидай къуват гурай.

Амин!

ГЪАР ЙИКЪАН ДУЪА

Сив хуьнихъ галаз алакъялу дуьа

Сив хкуддайла клелдай дуьадиз Ифтардин дуьа лугъузва. Арабдал гъалаті квачиз клелиз течизвайбурувай и дуьа лезгидал клелайтлани жеда:

"Бисмиллагъи-р-рагъмани-р-рагъим. Аллагъумма лака сумту ва бика аманту ва галайяка таваккалту ва галай ризкъика афтарту. Ва савма-ль-гъади мин шагъри рамазана навайту. Фагъфир ли ма къаддамту ва ма аххарту, я васигла-ль-магъфирати, игъфир ли ва ливалидайя ва ли-ль-муьминина явма якъуму-ль-гъисаб".

Бисмиллагъи-р-рагъмани-р-рагъим. Я Аллагъ, Ви разивал къазанмишун патал за сив хвена. Вахъ инанмиш я. Вахъ умуд кваз ягъунва. Вуна гайи ризкъидал за сив хкудзава ва пакагъан йикъан Рамазандин вацран ферз тир сив хуьниз нянт ийизва. Завай хъайи ва хъижедай гунагърилай гъил къачу. Я Аллагъ, Вуна зи, зи диде-бубадин ва вири мусурманрин гъисабдин (Къияматдин) юкъуз гунагърилай гъил къачу.

ЧИР ХЪУН ХЪСАН Я

Хурмайралди сив хкудуникай авай гъикмет

Къурамугъаммад-гъажи РАМАЗАНОВ

Ат-Тирмизидилай, Ан-Насаидилай, Агъмадалай ва Абу Даудалай атанвай гъадисда лугъузва: Ни квекай сив хкудиз хъайитла, хурмайралди хкудрай, вучиз лагъайта и карда баракат ава. Эгер хурмаяр авачта, целди хкудрай, вучиз лагъайта гъамни (яд) михъи ийизвай шейэрикай я».

Сив виридалайни цийиз атланвай хурмайралди хкудайта хъсан я. Абурулай алатайла, къиметлувилел гъалтайла, къурурнавай хурмаяр къевезва, ахпа - Зам-замдин яд, гъаклан адетдин яд, инжир, кишмиш, эхирдайни маса емишарни ширинлухар къевезва.

«Шаргъу-ль-мафруз» ктабда къейд авунва хъи,

никледалди сив хкудун виртедалди сив хкудуникай фазилатлу я.

Виридалайни пуд хурмадив ва я тек тир гъи къадардив хъайитлани сив хкудун меслят къалурзава. Амма са ва я кье хурмадив си хкудайлани суннат къилиз акъудайдай жезва.

Бужайримиди кхъизвайвал, хурмайралди сив хкудуни хуьрекдин къвал сагълам ийизва. Эгер хуьрекдин къвал ичли ятла, кхъизва ада, хурмайри адаз тлуьн эвез ийизва, эгер инсан тух ятла – хуьрекдин къвал михъи ийизва.

Ибн Гъажара гъаклан целди вичин вахтунда сив хкудун геж хурмайралди сив хкудуникай хъсан я лугъуз кхъизва. Сив хкудиз хупі авур яд элкъвена эчир хъуьна виже къведач.

ВУЖ РАМАЗАНДИН ВАЦРА ЖЕМЯТДИХЪ ГАЛАЗ КАПІ ИЙИЗ ЧАЛИШМИШ ХЪАЙИТИА, ГЪАДАЗ АЛЛАГЪДИ САНАЛ АВУНВАЙ РЕКЯТРИН КЪАДАРДИЗ КИЛИГНА ЖЕННЕТДА НУРДИКАЙ ШЕГЪЕР ТУЪКИУЪРДА

СУННАТ-КУПИАР

Таравигъ-капі

Гъурметлу мусурманар!

Пак тир Рамазандин вацра "таравигъ" лугъудай суннат куплар авун хъсан яз гъисабзава ва идакай еке сувабни ава.

Таравигъдин капі суннат-муакъад, яни Мугъаммад пайгъамбардин ﷺ кевелай тлалабзавай суннатрикай сад я. Ам кыле тухудай вахт месин куплунилай гуьгъуьниз башламышзава ва экв малум жедалди давам жезва.

Агъадихъ чна таравигъ куплуни къайдаяр гузва. Куь хъсан ниятриз Аллагъ куьмек хъурай!

насъалукаль-джанната фанаъзу бика мина-н-нар".

Идалай гуьгъуьниз вири ківачел къарагъда ва Таравигъ капі авун патал ният ийида: "Ният ийизва за имамдихъ галаз санал Таравигъ-суннатдин 2 кыл капі ада авуниз Аллагъ патал, Аллагъ акбар!"

Ниятдилай гуьгъуьниз (адетдин куплунал хъиз) ваджагъту келун хъсан яз гъисабзава. Таравигъ капі амай суннатдин куплар хъиз

Субгъаналлагъи, ва-ль-гъамду лиллагъи, ва ля илягъа иллагъу ва-ллагъу акбар.

Субгъаналлагъи адада халкъигъи ва ридзаа нафсигъи ва зината аршигъи ва мидада калиматигъи.

И гафарилай гуьгъуьниз мад "Ассолату джамиагъ" ва сифтегъан дуаяр келда.

Ахпа мад 2 кыл Таравигъ капі авун патал къарагъда. Салам гайидалай гуьгъуьниз "Ассолату джамиагъ" ва

"Ассолату джамиагъ" ва сифтегъан дуаярни келда.

Ахпа 1 рекят хъувурдалай гуьгъуьниз ихътин дуаяр келда:

سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ
سُبْحَانَ اللَّهِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ
سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعَالَمِينَ
وَالرُّوحِ سُبْحَانَ مَنْ تَعَزَّزَ
بِالْقُدْرَةِ وَالْبَقَاءِ وَقَهَرَ الْعِبَادَ
بِالْمَوْتِ وَالْقَنَاءِ. سُبْحَانَ رَبِّكَ
رَبِّ الْعَرْشَةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ
عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ.

Субгъана-ль-малики-ль-къуддус, субгъана-ль-малики-ль-къуддус, субгъаналлагъи-ль-малики-ль-къуддус. Суббугъун къуддус, раббуль-малаяикати ва-р-ругъ. Субгъана ман таъаззаза би-ль-къудрати ва-ль-бакъаъ. Ва къагъгъара-ль-ибада билъ мавти ва-ль-фанаъ. Субгъана раббика рабби-ль-иззати амма ясифун. Ва салямун ала-ль-мурсалин. Ва-ль-гъамду лиллагъи рабби-ль-алаямин.

Ахпа имамди и дуа келда:

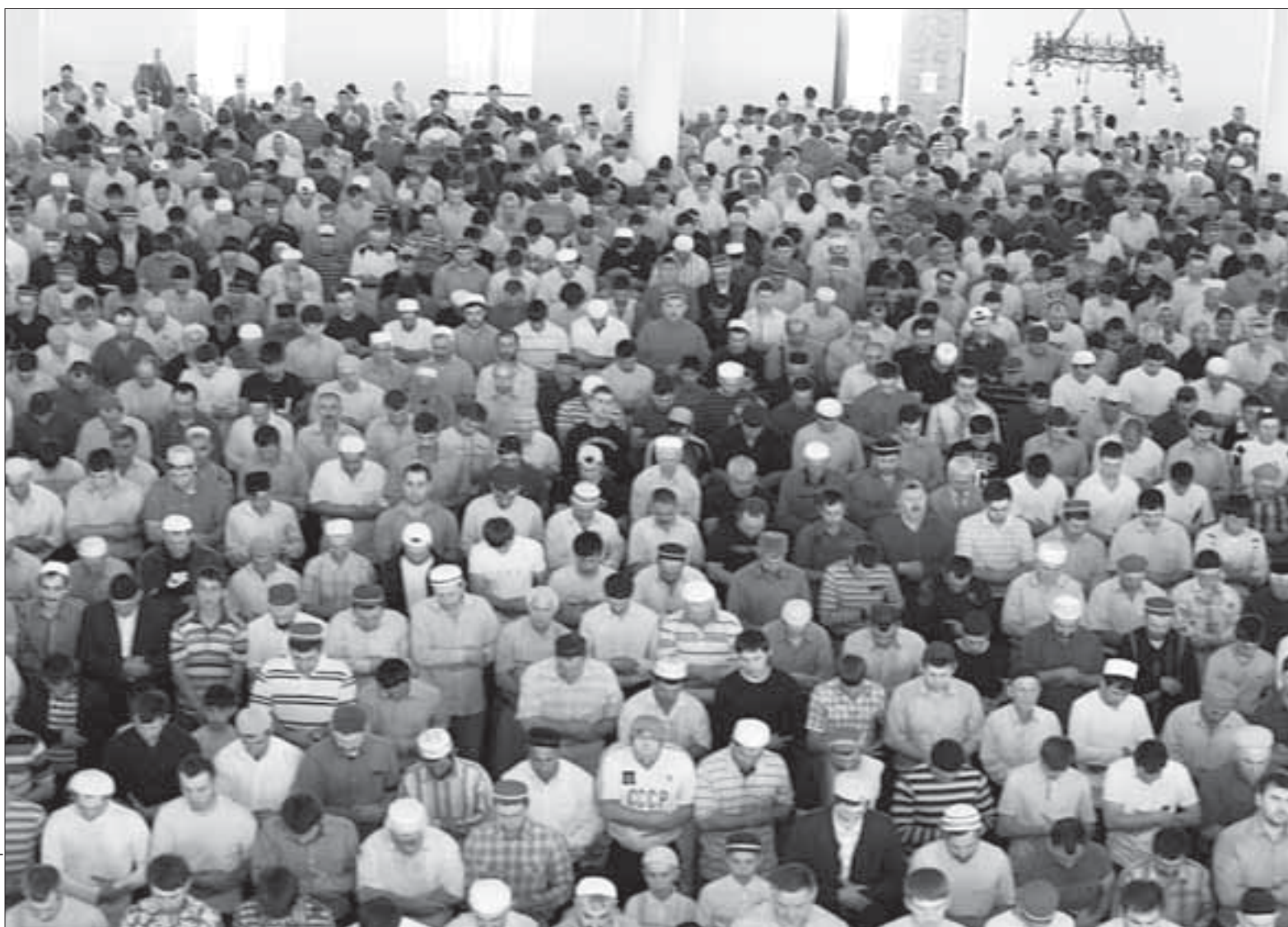
اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ
سَخَطِكَ وَبِمَعْفَاتِكَ مِنْ
غَضَبِكَ وَبِكَ مِنْكَ لَا أُخْصِي
فَاءَ عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَنْتَ
عَلَى نَفْسِكَ.

Аллагъумма инни аъзу биридзака мин сахатик. Ва бимуъафатика мин укъубатик. Ва бика минка ля угъси санаан аляйк. Анта кама аснайта аля нафсик.

Ахпа зикир-салаватар келун хъсан яз гъисабзава. Эхирдай Къуръандин сураяр келна дуа хъийида.

Къейд: Рамазан вацран 15-йикъалай башламышна эхирдалди Витру-суннатдин эхиримжи рекятда суждадиз фидалди, экуьнин куплунал хъиз, "Аллагъуммагъдини..." дуа келда.

Аллагъди куьне ийизвай ибадатар къабулрай. Амин!

АС-Салам-фото

Таравигъ капі авунин къайдаяр агъадихъ

галайбур я:

1. Таравигъ капі месин куплунилай гуьгъуьниз ийида;
2. Таравигъ капі жезмай къван жемятдихъ галаз санал ва мискинда авун (квалеве авуртлани жеда) хъсан яз гъисабзава;

3. Шариатдин бинедаллаз итимар дишегълийривай чараз хъун герек я. Месин куплунилай ва адахъ галай 2 кыл ратибат суннатдилай гуьгъуьниз имамди хабар гуда:

الصَّلَاةُ جَامِعَةٌ

"Ассолату джамиагъ"

Ахпа имамди лугъузва ва адахъ жемятди тикрарзава:

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ
صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ
مُحَمَّدٍ وَسَلَّمَ. اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ
الْجَنَّةَ فَتَعَوَّذْ بِكَ مِنَ النَّارِ.

"Ля гъавля ва ля къуввата илля биллагъ. Аллагъумма солли аля Мугъаммадин ва аля али Мугъаммадин ва саллим. Аллагъумма инна

ийида. Сифтегъан 2 рекятдилай гуьгъуьниз винидихъ лагъанвай "Ассолату джамиагъ" ва амай дуаярни тикрар хъийида. Ахпа, мад ният авуна, 2 кыл Таравигъ капі ийида. Салам гайидалай гуьгъуьниз 3 сеферда ихътин дуаяр келда:

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ. سُبْحَانَ اللَّهِ
غَدَدَ خَلْقِهِ وَرِجَاءَ نَفْسِهِ وَرِزَّةَ
عَرْشِهِ وَمَدَادَ كَلِمَاتِهِ.

сифтегъан дуаяр келда. Ахпа эхиримжи 2 кыл Таравигъ капі авун патал къарагъда. Капі авуна салам гайидалай гуьгъуьниз "Субгъаналлагъи, ва-ль-гъамду лиллагъи, ..." дуаяр келда. Ахпа "Ассолату джамиагъ" ва адахъ галай дуаяр тикрар хъийида.

Инал Таравигъ капі куьтыгъ жезва. Идалай гуьгъуьниз Витру-суннатдин капі ийида. Лап тлмил яз 3 кыл авуна канда (сифте 2, ахпа 1). Ният ик ийида: **"Ният ийизва за имамдихъ галаз санал Витру-суннатдин 2 кыл капі ада авуниз Аллагъ патал, Аллагъ акбар!"**

Саламдилай къулухъ

Гъадис
АЛЛАГЪДИЗ МУСКУСДИН АТИРДИЛАЙ СИВ ГВАЙ КАСДИН СИВИКАЙ КЪВЕЗВАЙ НИ ГЗАФ КІАН Я

ИБАДАТ

Али бин Абу Талиба агакьярнавай гъадис

Али бин Абу Талиба (вичелай Аллагъ рази хьурай) ихтилатзава: "Са сеферда за Расуллагъдивай ۞ таравигъ-купунин фазилатлувиликай хабар къуна. Пайгъамбарди ۞ ихътин жаваб гана:

"Сад лагъай йифиз таравигъ-капI авур кас чагъа аял хъиз гунагърикай михъи жада.

Эгер къвед лагъай йифиз авуртIа - адан вичин ва диде-бубадин (абур мусурманар ятIа) гунагърилайни гъил къачуда.

Пуд лагъай йифиз авуртIа - Аршдин кланик квай малаикди лугъуда: "Ви амалар цийи къилелай башламиша, Аллагъди вилик хъайи ви гунагърилай гъил къачунва".

Къуд лагъай йифиз авурдаз - Пак ктабар тир Таврат, Инжил, Забур ва Къуръан клелай къван сувабар хъида.

Вад лагъай йифиз - Чехи Аллагъди пуд пак мисклинра, Меккедавай Масджиду-ль-гъарамда, Мединадавай Масджиду-н-Набийда ва Иерусалимдавай Масджидул-Акъсада купIар авур къван сувабар хъида.

Ругуд лагъай йифиз - Аллагъди Байтул-Маъмурдал (Кябедин винел, цаварал алай, вичел датIана малаикар элкъезвай (тIаваф ийизвай) нурдин квал) тIаваф авур къван сувабар хъида. Байтул-Маъмурдин гъар са къванци, накъвадин гъар са зерреди Аллагъдивай и кас патал афивал тIалабда.

Ирид лагъай йифиз - Фиръавундизни Гъамманаз акси женг къиле тухвай Муса Пайгъамбардин ۞ ва адан юлдашрин дережадив агакьярда.

Муъжууд лагъай йифиз - Къудратлуда Ибрагъим Пайгъамбардин

۞ дережа къванди гуда. Клууд лагъай йифиз - Мугъаммад Пайгъамбарди ۞ авур ибадатар къван гъисабда.

Цуд лагъай йифиз - Аллагъди и дуъньядинни Эхиратдин вири хъсанвилер гуда.

Цусад лагъай йифиз - Аял дидедин руфунай дуъньядиз къвезвайвал (гунагъсуз яз) гъакI дуъньядай хъфида.

Ципуд лагъай йифиз - Къияматдин йикъан мусибатривай хуьда.

Цлукъуд лагъай йифиз - Ада таравигъ-купIар авурдан гъакъиндай малаикри шагъидвалда ва Эхиратдин юкъуз Аллагъди ам суд-дувандивай хуьда.

Цлувад лагъай йифиз - Малаикри адаз хийир-дуъа ийида, гъатта Аршни Курс къунвайбуруни.

Церид лагъай йифиз - Аллагъди пайгъамбарриз къван сувабар гуда.

Цемумъжууд лагъай йифиз - Аллагъди лугъуда: "Я Зи лукI! Зун валайни ви диде-бубадилаи рази я".

Цеклууд лагъай йифиз - Аллагъди адан дережа Фирдаус Женнетдиз къван хкажда.

Къад лагъай йифиз - Аллагъди шагъидризни хъсан ксариз къван сувабар хъида.

Къаннисад лагъай йифиз - Аллагъди женнетда нурдикай квал эцигда.

Къанникъвед лагъай йифиз - Эхиратдин йикъан гъам-хажалатривай секин жада.

Къаннипуд лагъай йифиз - Аллагъди женнетда шегъерар эцигда.

Къанникъуд лагъай йифиз - 24 дуъа къабулда.

Къаннивад лагъай йифиз - Аллагъди сурун азабривай хуьда.

Къанниругуд лагъай йифиз - Аллагъди 40 сеферда дережа гъуьндуур ийида.

Къанниирид лагъай йифиз - СиратIалдин мукъвелей регъятдиз элячIда.

Къаннимуъжууд лагъай йифиз - Женнетда 1000 сеферда дережа хкажда.

Къанниклууд лагъай йифиз - Аллагъди 1000 Гъяз къурмишай къван сувабар хъида. Къанни цуд лагъай йифиз - Аллагъди лугъуда: "Я Зи лукI! Женнетдин няметар дадмиша, Саль-Сабилдин церик экечIа, Кавсардин ятарикий хъухъ. Зун ви Рабби я, вун Зи лукI".

Ас-Салам-фото

Цикъвед лагъай йифиз - Эхиратдин юкъуз ацIай вацраз ухшар тир нурлун чин алаз къахрагъда.

Цлуругуд лагъай йифиз - Аллагъди Жегъеннедин цувай хуьда ва Женнет гуда.

Бараатдин йифиз клелдай дуъа

Эвел 1-чина

Бисмиллягъи-р-рахIмани-р-рахIим.

Аллагъумма, йа за-ль-манни ва ля йуманну гIалайгъи, йа за-ль-джалали ва-ль-икрами; йа за-тI-тIавли ва-ль-ингIами, ля илягъа илля анта загъра-ль-ладжина ва джара-ль-мустаджирина ва амана-ль-хаифина.

Аллагъумма ин кунта катабтани гиндака фи умми-ль-китаби шакъиййан, ав махIруман, ав матIрудан, ав мукътаран гIалаййа фи-р-ризкъи фамхIу. Аллагъумма бифадзлика шакъавати ва хIирмани ва тIарди ва икътара ризкъи васбитни гиндака фи умми-ль-китаби сагIидан марзукъан муваффакъан ли-ль-хайрати, фаиннака къулта ва къавлука-ль-хIакъкъуфитабика-ль-мунзали гIаля лисанинабиййика-ль-мурсали: "йамхIу-л-лагъу ма йашау, ва йусбиту, ва гиндагъу умму-ль-китаб".

Илягъи би-т-таджаллаль-агIзами фи лайлати-н-нисфи мин шагIбани-ль-мукаррами-л-лати юфракъу фигъа куллю амрин хIаким ва юбраму ан такшифа минни мина-ль-балаи ма агIламу, ва ма ля агIламу, ва ма анта бигъи агIляму, иннака анта-ль-агIаззу-ль-акрам.

Ва салля-ллагъу гIаля саййидина МухIаммадин ва алигъи ва сахIбигъи ва саллам.

Къейд: араб чIалан "ъайн", "xla" гъарфар ина "гI", "xI" яз къалурнава.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اللَّهُمَّ يَا ذَا الْمَنِّ وَلَا يُمِئْنَ عَلَيْهِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ يَا ذَا الطَّوْلِ
وَالْإِعْظَامِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ظَهَرَ اللَّاحِظِينَ وَجَارَ الْمُسْتَجِيرِينَ وَأَمَانَ
الْحَائِفِينَ. اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ كَتَبْتَنِي (كَتَبْتَنِي) عِنْدَكَ فِي أَمِّ الْكِتَابِ شَفِيحًا
(الشَّفِيحَاءُ) أَوْ مَحْرُومًا (مَحْرُومِينَ) أَوْ مَطْرُودًا (مَطْرُودِينَ) أَوْ مُفْتَرًا عَلَيَّ
(عَلَيَّ) فِي الرِّزْقِ فَافْحُ. اللَّهُمَّ بِفَضْلِكَ شَقَاوَتِي (شَقَاوَتَنَا) وَحَرَمَائِي
(حَرَمَانَنَا) وَطَرْدِي (طَرْدَنَا) وَإِقْتَارَ رِزْقِي (رِزْقَنَا) وَابْتِغْيَ (وَابْتِغْنَا)
عِنْدَكَ فِي أَمِّ الْكِتَابِ سَعْدًا (سَعْدَاءً) مَرْزُوقًا (مَرْزُوقِينَ) مُوَلَّفًا (مُوَلَّفِينَ)
لِلْخَيْرَاتِ فَإِنَّكَ قُلْتَ وَقَوْلُكَ الْحَقُّ فِي كِتَابِكَ الْمُنزَّلِ عَلَيَّ لِسَانِ نَبِيِّكَ
الْمُرْسَلِ يُصْحَوُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُنَبِّئُ وَعِنْدَهُ أَمُّ الْكِتَابِ إِلَهَ (إِلَهِنَا)
بِاتِّجَانِي الْأَعْظَمِ فِي لَيْلَةِ التَّنْفِيسِ مِنْ شَفِيحَاتِ الْمُكْرَمِ الَّتِي يُفَرِّقُ فِيهَا كُلَّ
أَمْرٍ حَكِيمٍ وَيُبَيِّنُ أَنْ تَكْتَسِبَ عَلَيَّ (عَنَّا) مِنْ الْبَلَاءِ مَا أَعْلَمُ (نَعْلَمُ) وَمَا
لَا أَعْلَمُ (نَعْلَمُ) وَمَا أَنْتَ بِهِ أَعْلَمُ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ. وَصَلَّى اللَّهُ
عَلَيَّ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ

ПАК ЙИФЕР

Эвел — 1 чина

Муджагида лагъана: "Бану Исраил несилдай тир са касди яракъ гъиле аваз агъзур вацра Аллагъдин рекъе женг члугуникай Пайгъамбарди инсанриз ихтилатнай. Мусурманар и кардал тажуб хъанай. Гъа и члавуз винидихъ тлвар къур сура ракъурна". Мадни лугъуда хъи, Муджагида юкъуз Аллагъдин рекъе женг члугваз ва агъзур йиферин къене къарагъиз ибадатар авур касдин тарифар ийидай члавуз Лайлату-ль-Къадрдин йифиз ийизвай ибадат гъа касдин крарилай багъа я лагъана. А сурадин манани гъа им я

Лайлату-ль-Къадр — Къудратдин йиф

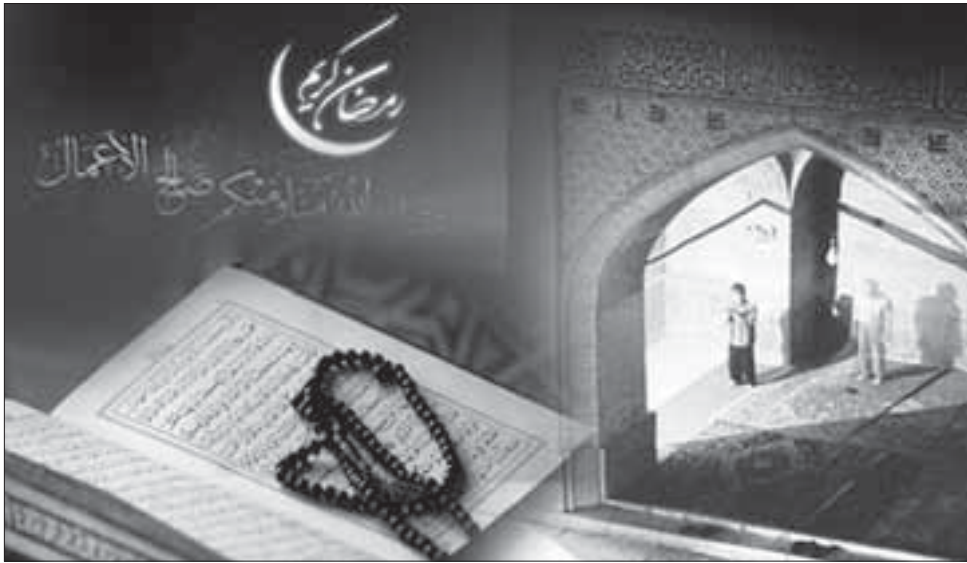
авудайтла, абуруз садаз-сад масан жеда ва Аллагъди абуруз няметар ракъурда. Йифериз ибадат авуни инсан вини дережадиз акъудда, ам Аллагъдин регъимдик ва бахтлу жеда".

тпарамардай. Вичин женгинин юлдаш-ризни ибадатар авун эмирдай, гъикл лагъайтла а цудакай сад Лайлату-ль-Къадрдин йиф жезва".

А йиф амай агъзур варцарилай

Адалай гъейри, алимри лугъузвайвал, Рамазандин вацран гъа сад лагъай йифиз килигна Лайлату-ль-Къадрдин йиф чириз жеда. Месела, эгер Рамазандин сад лагъай югъ гъяд ва я арбе йикъарал гъалтайтла, пак йиф клуъд лагъай йиф жезва, эгер ислеяндал гъалтайтла - 21-йиф, эгер саласа ва я жуъмядин йикъарал гъалтайтла - 25-йиф, хемис йикъал гъалтайтла - 25 йиф, киш йикъал гъалтайтла - 23-йиф жезва.

Муъгъиддин Ибн аль-Арабиди маса жуъре лугъузва. Эгер вацран сифте

(Ибну Кассир", 3- т., 569 - чин).

Лайлату-ль-Къадр лайихлу, виридалайни виняй ва клани тир йиф я. А йифиз Лайлат-уль-Къадр лугъуни метлебни гъа и йифиз къисметар, крар ва девлетар тайнарун я.

Абу Гъуреяради Пайгъамбардин гафар гъана: "Аллагъдин сувабрик умуд кутуна Лайлат-уль-Къадрдин йиф ибадатар ийиз акъудай касдин гунагърилай гъил къачуда". Маса гъадисда

Лайлату-ль-къадрдин йифиз ксун тавуни лайихлувал

Каъба лагъана: "Сидрату-ль-Мунтагъада Аллагъдиз ибадат ийиз малаикар ава, абурун къадр тек са Аллагъдиз чида. Абурун юкъва Жабраил малаик ава. Абурун муъминар патал милаим ва регъимлу я. Лайлату-

Суал: Лайлату-ль-Къадрдин йифиз гъи капл ийизва?

И йифиз къуд рекъатдин суннат-капл ийизва. Гъар са рекъатда «Аль-Фатигъа» сурадилай гуъгуъуниз «Аль-гъакуму-т-такасур...» ва пуд сеферда «Аль-Ихлас» (Къулгъу) сураяр клелда. И капл авур касдиз Аллагъ-Таалади эхиримжи нефес ва сурун азабар къизиларда.

багъа я, лугъузва Аллагъ-Таалади. Агъзур варз - им къудкъанни пуд йисни къуд варз жезва. Яни и йифиз ийизвай ибадат гъа и йиф авачир амай маса варцара ийизвай крарилай багъа я.

Эгер ибадат ийизвай касдиз Лайлату-ль-Къадр такуна хъайитла, адаз сувабар къведа, эгер ам акуртла, адаз тамам сувабар кхъида".

Лайлату-ль-къадр гъи йифел гъалтзава?

Лайлату-ль-Къадр гъалтзавай йифен гъакъиндай алмирин гаф сад туш. "Итгъаф" ктабда ихътин фикирар гъизва: "Лайлату-ль-Къадр йисан гъи йифел хъайитлани гъалтда ва я йисан къене дегиш жеда; Рамазандин гъи йифел хъайитлани гъалтда; адан сад лагъай йифел гъалтда; юкъван цуд

квил жуъмя йикъал гъалтайтла, 29-йиф пак йиф жезва, эгер киш йикъал гъалтайтла - 21-йиф жезва, гъяд йикъал гъалтайтла - 27-йиф, ислеяндал - 29-йиф, саласадал - 25- лагъай йиф, арбедал гъалтайтла - 27-лагъай йиф, хемисдал -23-лагъай йиф. Эгер ам жуъмя йифел гъалтайтла, а йиф пак йиф жезва.

"Ан-Насаигъу аддиният" ктабда шейх Ислам Алави аль-Гъаддада кхъизва: "Мусурманди Рамазандин вацран вири йифериз хъсан крар авуна кланда ва Лайлату-ль-Къадрдин йиф гуърушмишиз гъазур яз кланда. Ам дуъньядин крарал ягъалмиш хъана кландач".

"Заважирдал" бинеламиш хъана "Шаргъу-ль-Мафрузда" кхъенва: "Аллагъ-Таалади купларикай сад, жуъмядин йикъан дуъядин жаваб гузвай вахт, Аллагъдин пак тлвар, Лайлату-ль-Къадр сир яз авунва, мусурманри абурун риклин сидкъидай чириз чалишмиш хъун патал" (218 чин).

Лайлату-ль-Къадрдин йиф секин, я чими, я мекъи туширди, экуъ, варз алай йиф жеда. Гъа юкъуз рагъни ахътин экуъ нурун галачиз экъечлда. Гъа йифиз Къуръанар клелна, зикрияр авуна, куплар авуна кланда, йифен ва экуънин куплар мисклинда жемътидихъ галаз авуртла хъсан я, Пайгъамбардиз салаватар гъида, тларикъатдин вирдар тамамарда, тасбигъ куплар ийида ва дуъаяр клелда. Гъа йифиз Пайгъамбарди агъадихъ галай дуъа клелун меслят къалурна: "**Аллагъумма иннака афувун тугъиббу-ль-афва фаъфу анни**". Таржума: "Я зи Аллагъ! Вун гъил къачудайди я. Ваз гъил къачуз кланда, залай гъил къачу". Гъакни гъаф къадарра "**Ла илагъа илла ллагъу вагъдагъу ла шарикалагъу...**" клелун меслят къалурнава.

И йифиз къуд рекъатдин суннат-капл авур касдиз чан гуз регъят жеда, ам сурун азабрикай азад жеда.

И куплуна "аль-Фатигъа" сурадилай гуъгуъуниз гъар са рекъатда "Алгъакуму..." ва пуд сеферда "аль-Ихлас" клелда".

Лайлату-ль-Къадр акур касди а кар масабуркай чуънуьхна кланда.

Суал: Лайлату-ль-Къадрдин йифиз вуч авуртла хъсан я?

И йифиз гъаф Къуръан клелун, зикр авун, куплар тамамарун хъсан я. Мисен ва экуънин куплар мисклинда жемътидихъ галаз ийида. Мадни Пайгъамбардиз салаватар клелда, вирд тамамарда, тасбигъ-куплар ийида, дуъаяр артухарда. Пайгъамбарди ихътин дуъа клелун меслят къалурзава: «Аллагъумма, иннака афувун, тухиббу-ль-афва фаъфу анни».

Таржума: «Я Аллагъ, Вун гъил къачудайди я, Ваз гъил къачуз кланда, залайни гъил къачу».

Гъакни и йифиз «Ля илягъа иллаллагъ вагъдагъу ля шарика лягъу... клелун меслят къалурзава».

лугъузва: "...гуъгуъунлай хъийизмай гунагъ крарилайни гъил къачузва".

И йифен лайихлувирикай лугъузвай гъаф аятар ва гъадисар ава. Гъа гъадисрал бинеламиш хъана Мустафа Мугъаммад Аммарата "ат-Таргъиба" гъикаяда кхъизва: "Йифен ибадатди рикл ва вилер секинарзава, руъгъдиз регъят жезва, иблисди янавай тлвал ахъа жезва ва ибадат авуниз беден къезил жезва. Ада Женнетдин раklar ахъайзава ва Жегъеннемдикай хуъзва, Арасатдал Къияматдин йикъан суал къезиларзава. Адан дуъа сятун гъатзава ва тлалабунар къилиз акъатзава. Ифиз ибадат авурла инсан сагълам жезва, азарар къакъатзава.

Эгер гъуълуъ ва я папа сада-сад йифиз ибадатар авун патал ахварай

ль-Къадрдин йифиз абурун чилел эвичзава. Чилин винел малаикри сужда тийизвай гъич са чкани амукъдач. Гъар са малаикди гъахълу мусурман патал хийир-дуъа ийида.

И йифиз Аллагъ-Тааладиз ибадат ийизвай гъар са касдиз Жабраил малаикди гъил къаз салам гуда. Муъминдиз ада салам гуниш лишанар беденда зурзун гъатун ва вилерал накъвар атун я. Малаикар инсанрин бедендиз килигзава. Инсанриз гуърчег абурун бегенмиш тирвал, малаикризни регъимлу руъгъ хуш я, абурун ахътин касдихъ галаз гуърушмиш жез клан жеда".

Имам аль-Гъазалиди "Игъяъда" лугъузва: "Пайгъамбарди Рамазандин эхиримжи цуд юкъуз мес элкъурна клватдай ва юкъва авай чуъл

йикъал гъалтда; эхиримжи цуд йикъакай тек йикъарал; гъа цуд йикъакай жуът йикъарал; 17, 19, 21, 23, 24, 25 - йикъарал гъалтун мумкин я; 23 ва 27-йикъарал; 29-лагъай ва я эхиримжи йифиз".

Чехи пай алмир лугъузвайвал, Лайлату-ль-Къадрдин йиф гъа Рамазандин вацран къилиз-къилиз жеда. Абурукай гъафбуру ам Рамазандин эхиримжи цуд йифекай сада гъалтзава лугъузва. Абурун фикирдай, ам вацран юкъвалай ала-тайла авай тек йиферал гъалтзава - 23, 25, 27, 29 - лагъай йифер. Имам Шафиидин фикирни гъа инал акъваз жезва. Эгер а йиферикай сад жуъмядин вилик гъалтайтла, ам пак йиф жезва лугъуз хъизва.

Гъадис

ЖЕННЕТДА РАЙИАН ТІВАР АЛАЙ ВАРАР АВА. СИВ ХУЪЗВАЙ КАСДИЛАЙ ГЪЕЙРИ МАД СА КАСНИ А ВАРАРАЙ ЖЕННЕТДИЗ ФИДАЧ

ИМАМ РАХАЗВА

ИНФОРМАЦИЯ

Юсуф КЪУРБАНОВ,
Меъгарамдхуруён райондин
Къуйсунрин хуъруён имам

Рамазандин вацран лайихлувилер

Гъурметлу вахар ва стхяр!
Ингье атана Рамазандин варз агакъзава. Виче амай йиферилай агъзур сеферда фазилатлу тир Лейлату-ль-къадрдин йиф авай ва Пак Къуръан назил авур варз. Мугъаммад Пайгъамбарди ﷺ лагъанва: «Раджаб зи уьмметдин варз я, адан амай варцарал лайихлувал маса уьмметрал зи уьмметдин лайихлувал хъиз я. Шаъбан зи варз я, амай варцарал адан лайихлувални амай пайгъамбаррал зи лайихлувал гъикі ятла, гъакі я. Рамазан Аллагъдин варз я, амай варцарал адан лайихлувални Аллагъдин махлукъатрал Адан Вичин артухвал гъикі ятла, гъакі я». Гъакіни Аллагъдин Пайгъамбарди ﷺ лагъанва: «Эгер Аллагъдин луклариз Рамазандин вацран лайихлувилерикай хабар хъанайтла, абаруз ам вири йиса давам хъана кландай». Гъа и вацра Аллагъ-Таалади сив хуён гъар са мусурмандиз ферз авуна.

Расулуллагъди ﷺ генани лагъанва: «**Рамазандин вацра Женнетдин варар ачух жезва, жегъеннемдин варар клеви ийизва, вири шейтанар кутлунзава**».

Гъелбетда, Рамазандин варз сабурдин варзни я, авур сабурдай гузвай пишкешни Женнет я. Им ризкъи зияда жезвай варзни я. Сив хкудзавайдаз хуърек гузвай касдинни гунагърилай гъил къачузва, ам жегъеннемдин цувай яргъа ийизва ва адаз гъа сив къурдаз къван сувабар кхъизва.

Аллагъдин Расулди ﷺ лагъанва: «**Ни сив хкудзавайдаз хурмаяр, са хупі яд ва я нек гайитла, гъа касдизни сив къурдахъ галаз сад хъиз сувабар кхъизва**». Ахпа ада алава хъувуна: «**Им ахътин варз я хъи, адан сифтегъан пуд паюнай сада (сифтегъан цуд югъ) Аллагъдин мергъаматлувал ава, къвед лагъай пуд паюнай сада Аллагъдин истигъфар ава, эхиримжи паюнани – жегъеннемдин цукай азадвал**». Рамазандин варз амай къван малаикри чпин гъалал пулуналдисивхкудзавайбурутлуънгузвайбурун берекат артухарун патал тлалабзава.

Къазвай сивин къетленвилерикай рахайтла, ингье абур:

Сад лагъайди, сив – им масадан вилерикай чуьнуъхнавай амал я, яни масадаз вуна сив хуъзвани, хуъзвачни чизвач. Вуна ам анжах Аллагъ-Таала патал къазва, гъакі ви твар-ван акъатун, жува-жув винелай къалурун патал – ваъ.

Къвед лагъайди, шейтандин къуват тир незвайдахъ, хъвазвайдахъ галаз алакълу яз жезвай инсандин гъевесдал гъалибвал къачун. Гъадисрикай сада лугъузва хъи, инсан рекъяй

акъудун патал шейтан адан ивидин дамарииз гъахъзава. И кардикай гъикі къутармиш жеда лагъана хабар къурла, Пайгъамбарди ﷺ каш гана а ивидин дамарииз шуькълу авуна кланда лагъана жаваб гана.

Гъакіни Аллагъдин Илчидин ﷺ ихътин гъадис ава: «**Дугъриданни, Аллагъ-Таалади Арщдилай элкъвена нурдикай Гъатиру-ль-Къудс лугъудай чка халкънава. Ана малаикри (Абурун къадар тек са Аллагъ-Тааладилай гъейри садазни чизвач) акъваз тавуна Халикъдиз ибадат ийизва. Рамазандин варз алуқъайла, Аллагъ-Таалади абуроз чилел эвичіна Мугъаммадан ﷺ умметдихъ галаз таравигъра иштиракдай ижаза гузва. Абур галуқъай кас гележегда бахтлуди жезва**». И ван хъайи Умара ﷺ лагъана: «Чун и пишкешдиз

Ас-Салам-фото

лайихлу я». Гъа икі лагъана ада таравигъдиз инсанар къватіна.

Рамазандин варз руьгъни беден миъи ийидай варзни я. Мугъаммад Пайгъамбарди ﷺ лагъайвал, сив хуён сагъламвал артухарзава. Са бязибуру сив къун анжах каш гуниъ галаз алакълу ийизва. Сив тамам къиметлуди анжах агъадихъ галай шартлар къиле тухвайла жезва:

1. Вилер къадагъа авунвай шейэриз килигунивай хуён.
2. Алазни алачиз рахун тавун, чуру гафар, тапарар тавун.
3. Япар чуру гафар ван атунивай хуён.
4. Къвачер, гъилер ва бедендин амай паяр къадагъа авунвай краривай хуён.
5. Ганвай ихтиярдикай менфят къачуна жуван хук ацурун (алазни-алачиз гзаф тлуън).
6. Сив хкудзавайдан рикі кичлевилни умуд кутунин гъиссерив ацлана кланда. Гъадисда Аллагъ-Таалади лугъузва, гъар са хийирлу кардай цудалай ирид вишев агакъна сувабар кхъизва, Сивелай гъейри. Сив Гъаданди я, сувабарни Гъада кхъизва.

Рамазандин варз гъар са кас патал вичин ахлакъ, къуни-къуншидихъ, ярар-дустарихъ, мукъва-къилирихъ галаз рафтарвал хъсанардай, авур гъалатрилай гъил къачудай варз я.

Къуй Аллагъ-Таалади куьне къадай Сивер, Закат гъакіни вири хийирлу крар къабулрай! Амин!

Хжема цийи мисклин

Мукъвара Ахцегъ райондин Хкемрин хуъре члехи шад мярекат къиле фена. Имни и хуъре цийи мисклин ачухунихъ галаз алакълу тир. Мярекатдал неинки хкемар, гъакіни къунши хуърерай ва шегъеррайни кваз мугъманар хтанай. Мисклинни, шукур хъуй Аллагъдиз, хуъруён жемятдин Аллагъ риклел алай инсанрин такъатралди эцигиз хъана.

Мярекатдал хуъруён жавабдар векилар рахана, атай къван вири мугъманриз, мисклин эцигуник пай кутур къван инсанриз баркаладин гафар лагъана. Межлисдал рахайбуру Ислам диндикай, мисклин эцигунин, ибадат авунин сувабдикай вязна-насигъатар клелна.

Ахпа вичин ширин ванцел Заур Салихова мавлидар, бейтер клелна. Абуру яб гузвай гъар са касдин риклериз таъсир авуна ва гъар сад гъейранарна. Куплунин вахт алуқъайла, цийи мисклиндай сад лагъай сеферда азан гана жемятдиз куплунал эверна. Ибадат авурдалай гуьгъуьниз мугъманриз къунагълух тешкилна.

Гила, мисклин хъайила, хкемвийри капі-теат ийизвайбурун къадар артух жедак ва хуъруён винел гъар члавуз азандин ширин ванци лув гудайдак умуд кутазава. Иншааллагъ!

Агъабег ДУСТОВ,
Калуқрин хуър

СУАЛ-ЖАВАБ

Кіелзавайбурун суалриз жавабар экспертний советдин член Мугъаммад Мугъаммадова гузва

8928...28

Вучиз Дагъустанда Бухаридинни Муслиман гъадисрин къватлал къадагъа авунва?

- Къадагъа авунвайди къватлал вич ваъ, адан таржумаяр, къилди къачуртла, «Бадр» издательстводи авунвай таржума я. Ина таржумачийри са бязи гъадисрик чпин комментарий кутунва. Месела, са бязи комментарийра абур, вагъабитри хъиз, Аллагъдихъ инсандиз хъиз бедендин паяр ава лугъузва. Идаз тажсим лугъузва.

8928...76

Жуьмядин юкъуз никягъ ийидай ихтияр авани?

- Ихтияр ава, гъатта Шавваль вацран сад лагъай жуьмядин юкъуз никягъ авун виридалайни хъсан яз гъисабзава, вучиз лагъайтла и юкъуз Мугъаммад Пайгъамбар ﷺ Айшадал (Аллагъ вичелай рази хъурай) эвленмиш хъанва.

8928...94

Зи твар Бесханум я. Са къадар вахтунда за куплар авун акъвазарна, гила башламиш хъийиз кланзава. За вуч авун лазим я?

- Къвалахдикайни ял ягъуникай (ксуникай) азад

Ас-Салам-фото

вахтунда абур хъувуна, яни къаза хъувуна кланда. Ният ийидайла, «ада» гафунин чкадал «къаза» лугъуда.

Витрдин чкадал къазаяр авуртла, витр-куплунин суваб жезвани?

Агъалар Севзиханов,
Меъгарамдхуруён район, ГазардкІам

- Ваъ, жезвач, витрдин капі суннатдин капі я, ниятни гъакі ийизва. Къаза хъийизвайбуру лагъайтла, вуна акъайнавай ферз куплар я. Авун тавур витр-купларай сувабар кхъидач.

Гъурметлу газет кіелзавайбуру! Гила куь суалар, теклифар редакциядиз SMS-рин куьмекдалди 8 903 424 56 35 нумрадиз ракъурииз жедайди чна куь риклел хкизва.

